

Vejledning om tilskud til

Etablering af nye arbejdspladser og Attraktive levevilkår i landdistrikterne

- søges gennem de lokale aktionsgrupper

April 2009

Kolofon

Vejledning om tilskud til projekter vedrørende de to tilskudsordninger etablering af nye arbejdspladser og attraktive levevilkår i landdistrikterne

- søges gennem de lokale aktionsgrupper

Denne vejledning er udarbejdet af FødevarerErhverv i 2009

Bidragyder(e): Udviklingsstøttekontoret

Fotograf(er): iStockphoto

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

FødevarerErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 3395 8000
Fax: 3395 8080
E-mail: ferv@ferv.dk
Websted: <http://www.ferv.fvm.dk>

ISBN Fejl! Henvisningskilde ikke fundet. (Tryk)

ISBN Fejl! Henvisningskilde ikke fundet. (Web)

Indholdsfortegnelse

Introduktion	3
Formål	3
Nyt siden sidst.....	3
1. Hvem kan søge om tilskud?	4
2. Hvad giver vi støtte til?	5
Udviklingsstrategier	5
Indsatsområder	5
Etablering af nye arbejdspladser i landdistrikterne	5
1. Mikrovirksomheder uden for jordbrugs- og fødevarerektoren	5
2. Turisme	5
3. Diversificering på jordbrugsbedrifterne til ikke-jordbrugsaktiviteter	6
4. Basale servicefaciliteter	6
5. Små og mellemstore fødevarer virksomheder	6
6. Kompetenceudvikling og informationskampagner	7
Etablering af attraktive levevilkår i landdistrikterne	7
1. Basale servicefaciliteter	7
2. Fornyelse i landsbyer	8
3. Natur- og kulturarv	8
4. Diversificering på jordbrugsbedrifterne til ikke-jordbrugsaktiviteter	8
5. Mikrovirksomheder uden for jordbrugs- og fødevarerektoren	9
6. Kompetenceudvikling og informationskampagner i forbindelse med gennemførelse af en lokal udviklingsstrategi	9
Samarbejdsprojekter	10
Projekter, der har fået tilsagn om midler fra Velfærdsministeriets puljer	11
Projekter, der omfatter opgaver, som normalt varetages af offentlige myndigheder	11
Projekter, hvor der kan være tvivl om de kan opnå tilskud	11
De minimis-reglen	13
3. Betingelser for tilskud	14
Betingelser	14
Effekter set i forhold til målsætninger i den lokale udviklingsstrategi	14
Er projektet bæredygtigt?	15
Tilskudsberettigede udgifter	15
Frivilligt arbejde (kun i almennyttige projekter)	15
Ikke tilskudsberettigede udgifter	16
Udgifter til eget og ansattes arbejde	16
4. Tilskuddets størrelse	17
Tilskudsprocenter	17
5. Finansiering af projekter	18
Projekter fra lokale aktionsgrupper i yderkommuner og landkommuner	18

Projekter fra lokale aktionsgrupper i mellemkommuner	19
Medfinansiering fra andre offentlige myndigheder	19
Overfinansiering af projekter	20
6. Behandling og prioritering af ansøgninger	21
Ansøgning om tilskud	21
Behandling af ansøgninger i den lokale aktionsgruppes bestyrelse	21
Kvittering og igangsættelsestilladelse	21
Behandling af ansøgninger i FødevarerErhverv	22
7. Afgørelsen	23
Mulighed for at klage	23
8. Tilsagn og vedligeholdelse af tilsagn	24
Gennemførelse af projekt	24
Ændring af projekt	24
Forlængelse af projektperiode	24
Ændring af budget	24
Overdragelse af projekt	25
Projekt opgives	25
9. Udbetaling af tilskuddet	26
Hvornår kan tilskuddet udbetales	26
Betingelser for udbetaling	26
Nedsættelse af de tilskudsberettigede udgifter (3 procents reglen)	26
Mere om udbetaling	27
10. Afslutning af projekt	28
Afrapportering	28
Skiltning	28
Kontrol	28
11. Bortfald	29
Bortfald og tilbagebetaling af tilskud	29
Force majeure	29
Straffebestemmelser	29
12. FødevarerErhvervs brug af data	30
Offentliggørelse af persondata på FødevarerErhvervs hjemmeside	30
13. Lovgrundlag	31
14. Yderligere oplysninger	32
Bilag 1 Beskrivelse af udgifts- og budgetarter	33
Bilag 2 Normtimesatser	36

Introduktion

Denne vejledning skal du bruge, når du ønsker at søge om tilskud under de to tilskudsordninger ”Etablering af nye arbejdspladser i landdistrikterne” og ”Etablering af attraktive levevilkår i landdistrikterne”. Her finder du oplysninger om tilskudsordningernes formål, hvem der kan søge, og hvordan man gør.

Der findes desuden en vejledning til udbetaling af tilskud under ordningerne, som skal bruges, når du skal anmode om at få udbetalt tilskud.

Begge vejledninger findes på FødevarerErhvervs hjemmeside www.ferv.fvm.dk.

Formål

Formålet med tilskudsordningerne er at fremme projekter, der skaber nye arbejdspladser og attraktive levevilkår i landdistrikterne.

Tilskudsordningerne er en del af det danske landdistriktsprogram 2007-2013, der overordnet set har til formål at skabe vækst og udvikling i landdistrikterne.

Nyt siden sidst

Denne vejledning er en opdatering af vejledningen fra oktober 2008. Opdateringen sker i forbindelse med at bekendtgørelserne om etablering af nye arbejdspladser og attraktive levevilkår i landdistrikterne er blevet ændret.

Følgende afsnit er tilføjet, uddybet eller ændret:

- Øget fokus på projekternes effekter.
- Præcisering af hvilke projekter er støtteberettigede.
- Præcisering af begrebet frivilligt arbejde.
- Præcisering af forundersøgelser og udviklingsprojekter.
- Præcisering af reglerne om eget og ansattes arbejde.
- Eksempler på puljer fra andre offentlige myndigheder, der kan bruges som medfinansiering.

Desuden er der en række uddybninger, som tydeliggør de eksisterende regler.

1. Hvem kan søge om tilskud?

Foreninger, privatpersoner, virksomheder, organisationer, almennyttige sammenslutninger og offentlige myndigheder kan søge om tilsagn om tilskud til projekter, der gennemføres i en af de lokale aktionsgruppers geografiske område.

Dog kan tilskud til fornyelse i landsbyer¹ ikke søges af privatpersoner og virksomheder, og tilskud til kompetenceudvikling, informationskampagner, analyser og undersøgelser i forbindelse med gennemførelse af en lokal udviklingsstrategi² kan kun søges af bestyrelserne for lokale aktionsgrupper, som er godkendt af FødevarerErhverv.

¹ jf. § 8, stk. 1, nr. 2 i bekendtgørelse om tilskud til projekter vedrørende etablering af attraktive levevilkår i landdistrikterne.

² jf. § 8, stk. 1, nr. 6 i bekendtgørelse om tilskud til projekter vedrørende etablering af attraktive levevilkår i landdistrikterne og i bekendtgørelse om tilskud til projekter vedrørende etablering af nye arbejdspladser i landdistrikterne.

2. Hvad giver vi støtte til?

For at en ansøger kan opnå tilskud til et projekt, skal formålet med projektet ligge inden for rammerne af den lokale aktionsgruppes udviklingsstrategi og bidrage til at opfylde aktionsgruppens kvantitative mål. Samtidig skal projektet falde inden for et af ordningernes indsatsområder og opfylde kravene, som er beskrevet i bekendtgørelsen.

Det er op til dig som ansøger at beskrive, hvordan projektet bidrager til opfyldelse af målene i den lokale aktionsgruppes udviklingsstrategi.

Udviklingsstrategier

De lokale aktionsgrupper har deres egne hjemmesider, hvor deres udviklingsstrategi er tilgængelig. Se link til aktionsgruppernes hjemmesider på www.landdistrikter.dk.

Indsatsområder

Der kan søges om tilsagn om tilskud under tilskudsordningerne *Etablering af nye arbejdspladser i landdistrikterne* og *Etablering af attraktive levevilkår i landdistrikterne*.

Der er i alt 6 indsatsområder inden for hver ordning. Det er en betingelse for tilsagn om tilskud, at projektet falder ind under et af disse indsatsområder. Indsatsområderne er beskrevet herunder.

Etablering af nye arbejdspladser i landdistrikterne

1. Mikrovirksomheder uden for jordbrugs- og fødevarersektoren med op til 10 medarbejdere og en årlig omsætning under 2 mio. euro.
 - Nyetablering af mikrovirksomheder.
 - Udvikling af eksisterende mikrovirksomheder.

Projekterne skal omhandle etablering og udvikling af mikrovirksomheder, der *ikke* har tilknytning til jordbruget (inkl. gårdbutikker), og det er et krav, at der etableres nye arbejdspladser i forbindelse med projektet.

Eksempler på projekter vedr. mikrovirksomheder kan være etablering af lille konsulentvirksomhed eller udvikling af nye produktionsmetoder i en lille smedevirksomhed.

Tilskud til markedsføring af produkter eller virksomheder kan kun være en mindre del af det samlede projekt.

2. Turisme
 - Udvikling af mindre turismeaktiviteter.
 - Rekreativ infrastruktur og overnatningsmuligheder i mindre målestok.
 - Markedsføring af turismeprodukter for området.

<p>Eksempler på projekter vedr. turisme kan være markedsføring af bondegårdsferie i et område, markedsføring af lystfiskerferie ved Limfjorden, etablering af besøgshave ved gammel herregård eller etablering af en kæde af bed and breakfast i regionen.</p>
<p>3. Diversificering på jordbrugsbedrifterne til ikke-jordbrugsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nye aktiviteter på jordbrugsbedriften, der ikke er forbundet med egentlig jordbrugsvirksomhed eller med forarbejdning af jordbrugsprodukter. <p>Diversificering på jordbrugsbedriften betyder, at jordbrugeren iværksætter nye aktiviteter på ejendommen, der <i>ikke</i> har med jordbrug at gøre, og der kan være med til at forøge bedriftens indkomst. Det er et krav, at projektet har til formål at skabe nye arbejdspladser i landdistrikterne.</p> <p>Eksempler på projekter vedr. diversificering på bedrifterne til ikke-jordbrugsaktiviteter kan være gårdbutikker, etablering af mini tømmervirksomhed i en gammel lade, etablering af galleri, restaurant, kursuscenter, feriecenter, systue, produktion af fjernvarme, advokatkontor, konsulent virksomhed eller skønhedsklinik i en tom kostald.</p> <p>Definitionen på en jordbrugsbedrift er, at den mindst skal have et arbejdskraftbehov på 415 timer pr. regnskabsår, se bilag 2.</p>
<p>4. Basale servicefaciliteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etablering af nye eller bevarelse af lukningstruede servicefaciliteter af betydning for livet i landdistrikterne, herunder for erhvervs-, kultur- og fritidslivet i landdistrikterne. • Etablering af adgang til ny informations- og kommunikationsteknologi for virksomheder i landdistrikterne. <p>Ved en basal servicefacilitet forstås alle former for almindelige servicefaciliteter rettet mod borgerne. Der skal være tale om en vedvarende service eller aktivitet. Det er desuden et krav, at projektet medfører etablering af nye arbejdspladser.</p> <p>Eksempler på projekter vedr. basale servicefaciliteter kan være etablering af en lektiecafé, etablering af internet i virksomheder i udkantsområder eller opretholdelse af privat minibus service.</p> <p>Der kan ikke gives tilskud til enkeltstående begivenheder som f.eks. konferencer og festivaler eller forundersøgelser.</p>
<p>5. Små og mellemstore fødevarer virksomheder med op til 250 ansatte og omsætning på op til 50 mio. euro.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investeringstilskud til udvikling af forarbejdningsvirksomheder med henblik på at skabe flere arbejdspladser. <p>Projekterne skal omhandle investeringer i små og mellemstore fødevarer virksomheder og det er et krav, at projektet medfører etablering af nye arbejdspladser.</p>

Eksempler på projekter vedr. små og mellemstore fødevarer virksomheder kan være investering i nye maskiner til produktion af færdigretter, sorteringsmaskiner eller softwareudvikling.

Der kan alene gives støtte til investeringer inden for forarbejdning af fødevarer, således ikke nonfood, dyrefoder eller skovbrugsprodukter.

6. Kompetenceudvikling og informationskampagner i forbindelse med gennemførelse af en lokal udviklingsstrategi
- Analyser og undersøgelser af lokalområdet med henblik på at skabe flere arbejdspladser.

Eksempler på projekter vedr. kompetenceudvikling og informationskampagne kan være kurser for bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe, undersøgelser af markedspotentialer i lokalområder, etablering af netværk af aktører indenfor aktionsgruppens formål eller informationskampagne om ordningerne overfor mulige ansøgere.

Det skal bemærkes, at der skal være tale om kompetenceudvikling specifikt knyttet til gennemførelsen af udviklingsstrategien og *ikke* decideret uddannelse såsom kurser eller praktisk uddannelse, der indgår i normale uddannelsesprogrammer eller systemer på gymnasieniveau eller derover. Der kan ydes støtte til kurser af kortere varighed f.eks. værktøjer (IT, skrivekurser), kortere forløb f.eks. mødeledelse eller kursusforløb for bestyrelsen, herunder temamøder, teambuilding og lign.

Bemærk, at det *kun* er bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe, der kan søge under dette indsatsområde.

Etablering af attraktive levevilkår i landdistrikterne

1. Basale servicefaciliteter
- Etablering af nye eller bevarelse af lukningstruede servicefaciliteter af betydning for levevilkårene i landdistrikterne.
 - Etablering af adgang til ny informations- og kommunikationsteknologi.
 - Etablering af faciliteter og gennemførelse af aktiviteter af betydning for livet i landdistrikterne, herunder for erhvervs- kultur- og fritidslivet i landdistrikterne og navnlig formidlingsrettede projekter, som involverer et bredt udsnit af den lokale befolkning.
 - Etablering af netværk, der kan styrke samarbejde og sociale relationer i landdistrikterne.

Ved en basal servicefacilitet forstås alle former for almindelige servicefaciliteter rettet mod borgerne. Der skal være tale om en vedvarende service eller aktivitet.

Eksempler på projekter vedr. basale servicefaciliteter kan være etablering af kontorfællesskaber, oprettelse af netværk for folk med distancearbejdspladser, etablering af internet til lokalområde, tandlæge, lægehus, købmand hvor dette mangler i lokalområdet eller førstehjælpskur-

<p>sus i forbindelse med opsætning af hjertestartere i et forsamlingshus.</p> <p>Vær opmærksom på, at offentlige myndigheder ikke kan få tilskud til projekter, der omfatter opgaver, der normalt varetages af offentlige myndigheder. Private virksomheder kan godt søge om tilskud til den type opgaver f.eks. ældrepleje og børnepasning.</p> <p>Enkeltstående begivenheder som f.eks. konferencer og festivaler eller forundersøgelser uden varig effekt på levevilkårene i landdistrikterne kan ikke opnå tilskud.</p>
<p>2. Fornyelse i landsbyer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Renovering og sanering af bygningsmassen i landsbyerne, som indgår i planlægning for det pågældende geografiske område. • Små miljøprojekter, herunder i parker og ved veje. <p>Eksempler på projekter vedr. fornyelse i landsbyer kan være renovering af landsbytorv, renovering af møllebygning eller oprensning af landsbygadekær.</p> <p>En landsby defineres i denne ordning som en sammenhængende bebyggelse på højst 3000 indbyggere.</p> <p>Vær opmærksom på, at privatpersoner og virksomheder ikke kan søge under dette indsatsområde.</p>
<p>3. Natur- og kulturarv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevarelse, genopretning og forbedring af natur- og kulturarven. • Formidling af natur- og kulturarven. • Rekreativ infrastruktur i forbindelse med naturarven. <p>Eksempler på projekter vedr. natur- og kulturarv kan være etablering af naturstier, renovering af kulturhistoriske monumenter, opsættelse af fugletårn, naturgenopretning, afholdelse af historisk marked, opsætning af teaterforestillinger, opsætning af shelters og afgrænsningsarealer til opretholdelse af overdrev eller enge.</p> <p>Vær opmærksom på, at der kun kan gives tilskud til projekter, der har en varig effekt på levevilkårene i landdistrikterne.</p>
<p>4. Diversificering på jordbrugsbedrifterne til ikke-jordbrugsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udbud af kulturaktiviteter på bedrifterne. • Udbud af fritidsaktiviteter på bedrifterne. • Udbud af basale servicefaciliteter på bedrifterne. <p>Diversificering på jordbrugsbedriften betyder, at jordbrugeren iværksætter nye aktiviteter på ejendommen, der <i>ikke</i> har med jordbrug at gøre, og som kan være med til at forøge bedriftens indkomst. Det er et krav, at projektet har til formål at skabe attraktive levevilkår i landdistrikterne.</p> <p>Eksempler på projekter vedr. diversificering på bedrifterne til ikke-jordbrugsaktiviteter kan</p>

være oprettelse af wellness-center i en tom lade eller etablering af værksted for lokale kunstnere i en gammel stald.

Vær opmærksom på, at kun jordbrugsbedrifter kan søge under dette indsatsområde. En jordbrugsbedrift skal mindst have et arbejdskraftbehov på 415 timer pr. regnskabsår for at være en jordbrugsbedrift, se bilag 2.

Primærproduktion og aktiviteter, der er afledt heraf, kan ikke opnå tilskud.

5. Mikrovirksomheder uden for jordbrugs- og fødevarersektoren med op til 10 medarbejdere og en årlig omsætning under 2 mio. euro.

- Nyetablering eller udvikling af eksisterende mikrovirksomheder, der udbyder basale servicefaciliteter i landdistrikterne.
- Nyetablering eller udvikling af eksisterende mikrovirksomheder, der udbyder kulturaktiviteter i landdistrikterne.
- Nyetablering eller udvikling af eksisterende mikrovirksomheder, der udbyder fritidsaktiviteter i landdistrikterne.

Projekterne skal omhandle etablering og udvikling af mikrovirksomheder, der *ikke* har tilknytning til jordbruget (inkl. gårdbutikker), og det er et krav, at projektet bidrager til bedre levevilkår i området.

Eksempler på projekter vedr. mikrovirksomheder kan være et kajakcenter med udbud af kurser og oplevelsesturer, etablering af frisør, minikøbmand eller advokat.

Tilskud til markedsføring af produkter eller virksomheder kan kun være en mindre del af det samlede projekt.

6. Kompetenceudvikling og informationskampagner i forbindelse med gennemførelse af en lokal udviklingsstrategi

- Analyser og undersøgelser af lokalområdet med henblik på at sikre attraktive levevilkår i landdistrikterne.
- Formidling af analyser og undersøgelser af lokalområdet med henblik på at sikre attraktive levevilkår i landdistrikterne.
- Kompetenceudvikling af personer involveret i udviklingen af attraktive levevilkår i landdistrikterne.

Eksempler på projekter vedr. kompetenceudvikling og informationskampagner kan være kurser for bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe, analyse af potentiale for rekreative anlæg i et område eller undersøgelse af erhvervsgrundlaget i den lokale aktionsgruppes område.

Det skal bemærkes at der skal være tale om kompetenceudvikling specifikt knyttet til gennemførelsen af udviklingsstrategien og ikke decideret uddannelse såsom kurser eller praktisk uddannelse, der indgår i normale uddannelsesprogrammer eller systemer på gymnasieniveau eller derover. Der kan ydes støtte til kurser af kortere varighed, f.eks. værktøjer (IT, skrivekurser, mv.), kortere forløb, f.eks. mødeledelse mv., eller kursusforløb for bestyrelsen herunder temamøder, teambuilding og lign.

Bemærk, at det *kun* er bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe, der kan søge under dette indsatsområde.

Samarbejdsprojekter

Et samarbejde mellem lokale aktører og ansøgere i landdistrikterne er vigtigt. Da det er en måde at få inspiration til at forbedre lokale udviklingsstrategier samt få ny viden og nye ideer.

De lokale aktionsgrupper kan søge om midler til forberedelse og udvikling af samarbejdsprojekter fra en særlig pulje. Læs mere om samarbejdsprojekter på FødevarerErhvervs hjemmeside eller i vejledningen om ansøgning og udbetaling af tilskud til forberedelse og udvikling af samarbejdsprojekter.

Andre ansøgere end de lokale aktionsgrupper kan også ansøge om midler til gennemførelse af projekter, hvor der er etablerede samarbejder mellem flere projektholdere. Disse projekter søges som hidtil på lige fod med andre ansøgninger under ordningerne om nye arbejdspladser og attraktive levevilkår. Det betyder bl.a., at der kun kan være én ansøger for hvert projekt.

På hjemmesiden www.leaderplus.dk/projekt findes eksempler på projekter fra perioden 2000-2006, herunder også eksempler på samarbejdsprojekter.

Projekter på tværs af lokale aktionsgrupper

Et projekt kan være fysisk placeret i flere lokale aktionsgruppers geografiske område eller have virkning på tværs af de lokale aktionsgruppers geografiske områder. I sådanne tilfælde kan ansøger søge flere lokale aktionsgrupper om tilskud til samme projekt.

Det skal fremgå tydeligt af ansøgningen, at der er tale om et tværgående projekt, og at der søges midler til projektet i flere aktionsgrupper. Der skal indsende én ansøgning til hver af de lokale aktionsgrupper, som projektet vedrører.

Der er 2 måder, projektholderen kan søge tilskud til et tværgående projekt. Budget og projektbeskrivelse for de enkelte delprojekter skal

- enten være helt adskilt, således at det fremgår, at der er tale om forskellige dele af projektet som den enkelte lokale aktionsgruppe yder støtte til,
- eller også skal budgetterne og projektbeskrivelsen være helt ens, så den samlede støtteprocent fra alle de lokale aktionsgrupper maksimalt udgør 50% (40% for fødevareraktiviteter) af de samlede projektudgifter.

Projekter, der har fået tilsagn om midler fra Velfærdsministeriets puljer

Når en projektholder ansøger om supplerende EU-tilskud til tilskud til et projekt, der har fået tilsagn* om midler fra Velfærdsministeriets byfornyelses- eller landdistriktspulje, kan bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe indtil videre indstille projektet uden for den udmeldte økonomiske ramme. Tilskuddet vil i disse tilfælde alene blive finansieret af EU-midler. ***Projektet skal - som alle andre projekter - ligge inden for rammerne af bekendtgørelsernes indsatsområder og den lokale aktionsgruppes egen udviklingsstrategi.***

*Vedlæg kopi af tilsagnet fra Velfærdsministeriet i ansøgningen eller eftersend det.

Projekter, der omfatter opgaver, som normalt varetages af offentlige myndigheder

Offentlige myndigheder kan ikke få tilskud til projekter, der omfatter opgaver, som normalt varetages af offentlige myndigheder.

Opgaver inden for vandforsyning, kloakering, veje, folkeskoler, biblioteker, ældreomsorg og daginstitutionsområdet er kommunale kerneopgaver, hvortil der ikke kan opnås tilskud. Der er dog mulighed for, at private kan søge om tilskud til den type opgaver.

Er du i tvivl om hvilke opgaver, der normalt varetages af offentlige myndigheder, kan du kontakte Fødevarerhverv.

Projekter, hvor der kan være tvivl om de kan opnå tilskud

Ansøger kan *ikke* opnå tilskud til følgende.

1. Engangsbegivenheder – med mindre de foregår i en sammenhæng med mere langsigtede tiltag, som f.eks. opbygning af netværk eller med henblik på marketing inden for turisme. Eksempler på sådanne begivenheder er opsætning af teaterforestillinger eller gennemførelse af en række koncerter og konferencer.

2. Kurser – med mindre det er den lokale aktionsgruppe, der ansøger under indsatsområde 6, og kursusområdet er omfattet af udviklingsstrategien. Ligeledes hvis kurset er en mindre del af et projekt, og det foregår i sammenhæng med mere langsigtede tiltag, som f.eks. etablering af netværk, kan der ydes tilskud.

3. Undersøgelser – med mindre det er den lokale aktionsgruppe, der ansøger under indsatsområde 6, og undersøgelsesområdet er omfattet af udviklingsstrategien. Ligeledes kan der ydes tilskud, hvis undersøgelserne munder ud i konkrete aktiviteter, der understøtter et af indsatsområderne. Projekter, hvor resultatet alene er en rapport, kan ikke opnå tilskud.

4. Gårdbutikker – *kun* under ordningen Nye arbejdspladser indsatsområde 3 ”Diversificering på jordbrugsbedrifterne til ikke-jordbrugsaktiviteter”. Det skal være til etablering af nye gårdbutikker, hvorfra der kan sælges jordbrugsprodukter (såsom egne gulerødder eller andre produkter). Aktiviteten må ikke omhandle produktion eller forarbejdning.

5. Forundersøgelser og udviklingsprojekter – med mindre den lokale aktionsgruppes bestyrelse som projektholder gennemfører projekter, der kan have karakter af forprojekt, for at forbedre mulighederne for at opfylde målene i udviklingsstrategien. Projektet skal være udviklingsorienteret og komme landdistrikterne til gode.

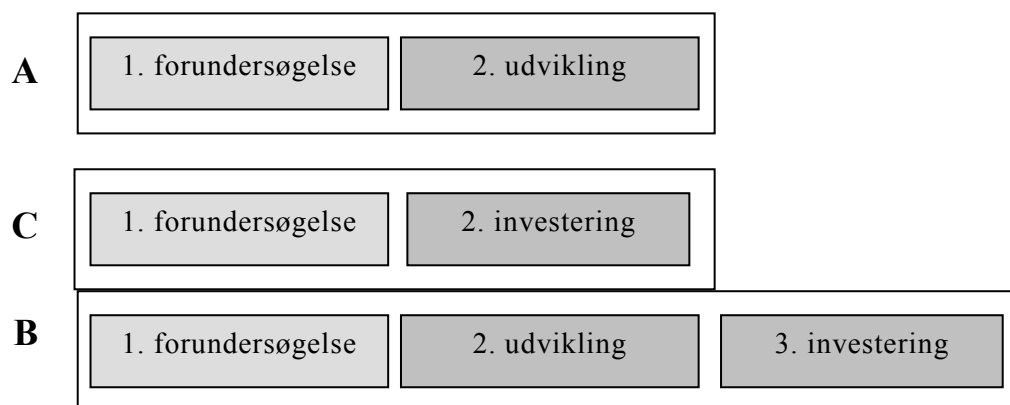
Ved en forundersøgelse eller et forprojekt forstås afdækning af muligheder og udviklingsretninger inden for et nærmere afgrænset emne eller indsatsområde.

Derudover kan forundersøgelser og lignende indgå som en integreret del af et udviklings- eller investeringsprojekt, forudsat det kan indstilles af aktionsgruppens bestyrelse inden for de mål og indsatsområder, der er prioriteret i udviklingsstrategien.

Ved ansøgningen skal det sandsynliggøres, at projektet fører til en udvikling af landdistrikterne og dokumenteres gennem forpligtende aftaler, et økonomisk bæredygtigt budget, forretningsplaner m.v.

I figuren forneden er vist 3 projekttyper (A, B, C), hvor forundersøgelser indgår. For at være tilskudsberettiget skal forundersøgelsen (1) være koblet til en udviklings- eller investeringsdel (2 og/eller 3).

Projektet, hvori der indgår forundersøgelser, skal ansøges i én samlet ansøgning.

Eksempler på forprojekter: Udarbejdelse af idéoplæg for landsbyudvikling, udarbejdelse af rapport vedrørende turismepotentiale i et område eller udarbejdelse af plan for en ny bypark, afdækning af muligheder for brug af ny multihal og behovsanalyse for ældrelandsby.

Eksempler på udviklingsprojekter: Lille forsøgsprojekt med igangsættelse af nyt turismekoncept, opbygning af netværk og organisation til fremtidig drift af erhvervssammenlutning og demonstrationsprojekter.

De minimis-reglen

EF-traktaten fastslår, at visse former for offentlig støtte til virksomheder ikke er forenelig med ønsket om et fælles marked. EU-Kommissionen har sat en beløbsgrænse for hvor meget en virksomhed, stor som lille, kan modtage, før støtten kan betragtes som konkurrenceforvridende. Ifølge *de minimis*-reglen må en virksomhed modtage op til 200.000 euro i offentlig støtte over 3 år.

Læs meget mere på Konkurrencestyrelsens hjemmeside www.ks.dk.

3. Betingelser for tilskud

Betingelser

Det er en betingelse for tilskud, at projekterne ligger inden for den lokale aktionsgruppes udviklingsstrategi og aktionsgruppens budget samt inden for bekendtgørelsernes rammer.

Herudover gælder følgende betingelser.

- At det sandsynliggøres, at projektet skaber et antal nye arbejdspladser (gælder kun projekter, der falder under indsatsområderne om nye arbejdspladser).
- At det sandsynliggøres, at projektet bidrager til attraktive levevilkår (gælder kun projekter der falder under indsatsområderne om attraktive levevilkår).
- At ansøger i ansøgningen kan godtgøre, hvordan projektet bidrager til opfyldelse af målsætningerne i den lokale udviklingsstrategi.
- At projektet er fysisk placeret inden for den ansøgte lokale aktionsgruppes geografiske område.
- At de nødvendige tilladelser fra offentlige myndigheder opnås.
- At ansøger afgiver de oplysninger, bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe og Fødevarerhverv anmoder om til brug ved sagsbehandlingen.
- At det er tilsagnshaver, der gennemfører projektet, medmindre Fødevarerhverv har godkendt andet.
- At projektet afsluttes senest to år efter tilsagnsdatoen, medmindre Fødevarerhverv meddeler dispensation herfra. Udgifterne til projektet skal være betalt inden for tilsagnsperioden.
- At tilsagnshaver indsender afsluttende udbetalingsanmodning og projektrapport rettidigt til Fødevarerhverv senest tre måneder efter projektet er afsluttet.
- At projektet og de investeringer, hvortil der er ydet tilskud, opretholdes af tilsagnshaver i en periode på 5 år fra det tidspunkt, hvor tilsagn om tilskud er meddelt, eller som fastsat i tilsagnet.
- At udbetalingsanmodninger med tilhørende originale regnskabsbilag holdes tilgængeligt i 5 år regnet fra udbetalingsdatoen.
- Hvis tilskuddet ydes som *de minimis-støtte*, skal tilsagnshaver opbevare alt materiale til brug ved dokumentationen af, at samtlige tilskudsbetingelser er opfyldt i 10 skatteår fra det tidspunkt, hvor tilskuddet blev udbetalt.

Fødevarerhverv fastsætter i tilsagnet nærmere betingelser for tilsagnshavers forpligtigelse til at informere om den offentlige medfinansiering af projektet og til at offentliggøre oplysninger om projektet på tilsagnshavers eller den lokale aktionsgruppes hjemmeside, eller i relevante dagblade og tidsskrifter.

Effekter set i forhold til målsætninger i den lokale udviklingsstrategi

For at et projekt kan opnå støtte, skal det bidrage til at opfylde de mål, der er angivet i den lokale aktionsgruppes udviklingsstrategi.

For at sikre at midlerne bruges på de projekter, der giver den største effekt i landdistrikterne, er det nødvendigt, at det ansøgeren i ansøgningen gør klart, hvilke effekter projektet forventes at have på udviklingen i landdistriktet. Hvis projektet ikke gør nogen forskel eller kun i ringe

grad bidrager til at nå udviklingsstrategiens mål om etablering af nye arbejdspladser og attraktive levevilkår i landdistrikterne, kan projektet ikke støttes.

Er projektet bæredygtigt?

For at et projekt kan støttes, skal det sandsynliggøres, at projektet kan gennemføres, og at det er bæredygtigt i fremtiden. Hvis det drejer sig om et investeringsprojekt, er det et krav, at projektet er levedygtigt i mindst 5 år. Desuden er det vigtigt, at der er redegjort for hele projektets finansiering.

Ansøger skal kunne redegøre for spørgsmål om der forventes at være et tilstrækkeligt kundegrundlag? Er der en fornuftig forretningsplan for virksomheden? Er der behov for den nye servicefacilitet i landsbyen? Og hvordan skal faciliteterne drives videre, når projektmidlerne er brugt?

Tilskudsberettigede udgifter

Det er en forudsætning, at udgiften kan relateres direkte til projektet og nødvendig for gennemførelsen af projektet.

Tilskudsberettigede udgifter kan omfatte følgende udgiftsposter.

- Konsulentbistand og anden ekstern bistand.
- Projektansættelser i ansøgers egen organisation. I disse tilfælde skal der forelægge en specifik tidsbegrænset projektansættelseskontrakt.
- Frivilligt arbejde (kun ved almennyttige projekter).
- Bygninger (dog ikke køb af fast ejendom).
- Køb af inventar/udstyr/maskiner.
- Køb af materiale.
- Information og formidling, herunder udgifter til skilte.
- Transport i forbindelse med projektet.
- Revision af afholdte og betalte udgifter.
- Andre udgifter der er nødvendige for at gennemføre projektet.

I bilag 1 er der en oversigt over hvad der indgår og ikke indgår i de enkelte poster.

Frivilligt arbejde (kun i almennyttige projekter)

Det er muligt at bruge frivilligt arbejde som en del af tilskudsgrundlaget og egenfinansieringen, når der er tale om almennyttige projekter.

Med almennyttige projekter menes ikke-kommercielle projekter af almen interesse, der er åbne for alle eller til glæde og gavn for en større gruppe, f.eks. etablering eller renovering af forsamlingshus. Ansøger vil typisk være offentlige myndigheder, foreninger eller organisationer. Det er bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe, der i første omgang vurderer, om et projekt er almennyttigt.

Projekter, hvis formål er at øge indtjeningen for ansøger, kan *ikke* opnå tilskud til frivilligt arbejde.

Frivilligt arbejde kan bruges som medfinansiering på almennyttige projekter og kan alene udgøre projektholderens egenfinansiering. Værdien af frivilligt arbejde kan således ikke træde i stedet for offentlig national medfinansiering, og tilskuddet kan ikke overstige udgifterne til faktisk afholdte udgifter.

Andre former for ”naturalier” må meget gerne indgå i projekterne, men kan ikke indgå i beregningerne af tilskuddet.

FødevarerErhverv har udarbejdet et forslag til timeregnskab for de frivillige. Skemaet ligger på hjemmesiden under ”Skemaer og vejledninger”. Der regnes med 100 kr. pr. time.

Ikke tilskudsberettigede udgifter

De tilskudsberettigede udgifter kan *ikke* omfatte følgende udgiftsposter.

- Eget arbejde.
- Udgifter, der er et krav i henhold til anden lovgivning.
- Udgifter, som tilsagnshaver allerede har betalt, inden den lokale aktionsgruppe har givet tilladelse til iværksættelse af projektet.
- Udgifter, der ikke er specificeret i ansøgningens budget.
- Udgifter, hvortil der gives andre EU-tilskud.
- Brugt og renoveret udstyr, medmindre der foreligger en forhåndstilladelse fra FødevarerErhverv.
- Køb af fast ejendom, herunder køb af jord.
- Finansierings-, revisions-, advokat- og pengeinstitutomkostninger - medmindre disse skyldes krav fra tilsagnsgivende myndighed.
- Moms, medmindre denne endeligt bæres af tilsagnshaver.
- Løbende driftsudgifter - forstået som ansøgers almindelige drift.

Udgifter til eget og ansattes arbejde

Der kan *kun* udbetales tilskud til løn, hvis

- der foreligger en projektansættelseskontrakt med angivelse af arbejdsopgaver, timepris og anslået timer, og
- der foreligger dokumentation for afholdte udgifter, dvs. at der er en faktura på lønudgiften.

Det betyder, at

- virksomheder kan ansætte egne medarbejdere i projektansættelser,
- foreninger og organisationer kan ansætte medlemmer eller medarbejdere i projektansættelser,
- virksomhedsejere *ikke* kan ansætte sig selv i en projektansættelse og *ikke* kan få tilskud til egen løn, og
- private ansøgere *ikke* kan ansætte sig selv i en projektansættelse og *ikke* kan få tilskud til egen løn.

4. Tilskuddets størrelse

Tilskudsprocenter

Når et projekt indstilles til tilsagn, fastsætter bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe en tilsagnsprocent ud fra nedenstående regler.

Tilskudsprocenten udregnes på baggrund af de tilskudsberettigede udgifter i budgettet, samt om projektet vurderes at være konkurrenceforvridende.

Projekttype	Tilskudsprocent/-beløb af tilskudsberettigede udgifter
Projekter af almennyttig karakter.	op til 50%
Projekter der vedrører kompetenceudvikling, herunder analyser af lokalområde, af koordinator og bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe.	op til 50%
Projekter der bedømmes at være konkurrenceforvridende, og tilskuddet gives som de minimis-støtte.	op til 50%, dog max 200.000 euro. Over 3 år må tilskudsmodtager max modtage, hvad der svarer til 200.000 euro i offentlige tilskud (de minimis-reglen).
Ansøger er en lille eller mellemstor fødevarer virksomhed.	op til 40%

5. Finansiering af projekter

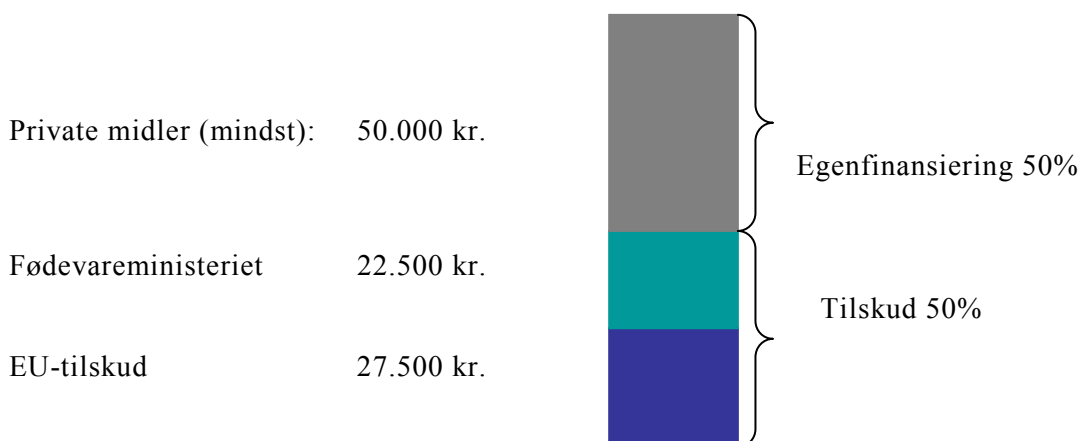
Medfinansieringen af projekter under disse ordninger kan komme fra mange forskellige kilder. Herunder er to eksempler på finansieringen. Der henvises til flere eksempler på hjemmesiden www.ferv.fvm.dk

Projekter fra lokale aktionsgrupper i yderkommuner og landkommuner

Ved ansøgninger om tilskud til et projekt i yderkommuner og landkommuner får ansøger tildelt et budget bestående af EU-midler og nationale (danske) midler udover egenfinansieringen.

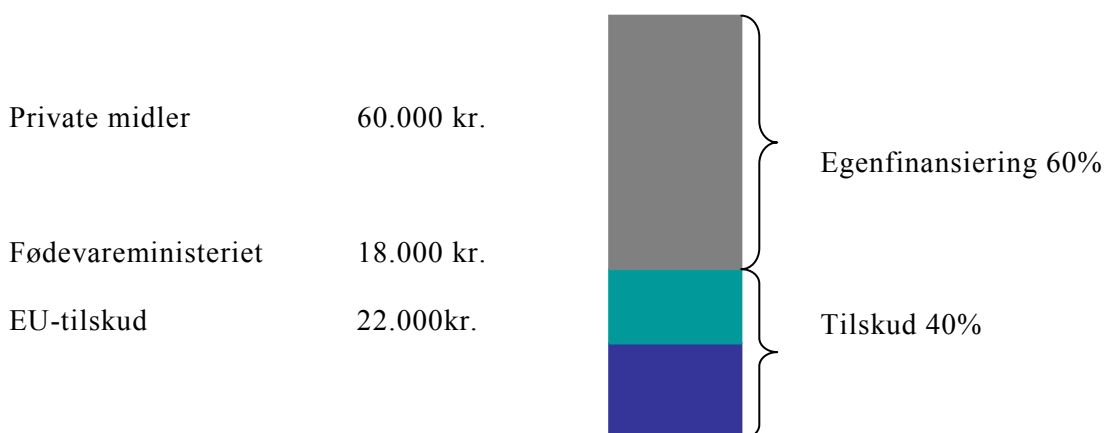
Eksempel 1. Finansiering af et almennyttigt projekt eller et erhvervsprojekt i henhold til de minimis-reglerne.

Ved gennemførelse af et almennyttigt projekt til 100.000 kr., hvor aktionsgruppen fastsætter tilskudssats på 50% og et tilskudsbeløb på 50.000 kr. vil fordelingen være følgende:

Eksempel 2. Finansiering af et projekt på en lille eller mellemstor fødevarevirksomhed i henhold til de minimis-reglerne.

Ved gennemførelse af et erhvervsprojekt til 100.000 kr., hvor aktionsgruppen fastsætter tilskudssats på 40% og et tilskudsbeløb på 60.000 kr. vil fordelingen være følgende:

Projekter fra lokale aktionsgrupper i mellemkommuner

Ved ansøgninger om tilskud til et projekt i mellemkommuner skal ansøger selv fremskaffe en national (dansk) offentlig medfinansiering til projektet. Det kan f.eks. være midler fra kommune, region, offentlige fonde eller puljer.

Beløbet på den offentlige nationale medfinansiering skal være lige så stort som EU-tilskuddet, der udbetales under ordningen.

Mellemkommunerne er: Favrskov, Faxe, Fredericia, Halsnæs, Holbæk, Horsens, Ishøj, Middelfart, Næstved, Odder, Ringsted, Silkeborg, Slagelse, Sorø, Stevns Tårnby og Vejle.

Det er en forudsætning for at kunne søge om tilskud, at de lokale aktionsgrupper fra disse kommuner, bliver godkendt af FødevarerErhverv.

Medfinansiering fra andre offentlige myndigheder

Ansøgere kan søge om medfinansiering til deres projekter hos andre offentlige myndigheder. Forneden findes en række eksempler på andre offentlige myndigheder, der kan medfinansiere projekter under ordningerne. Bemærk, at listen ikke er endelig.

Midler fra Stat, Regioner og Kommuner f.eks.

- Kommunalt tilskud
- Miljøministeriets ø-støttemidler,
- Velfærdsministeriet landdistriktpulje
- Velfærdsministeriets pulje til områdefornyelse
- Velfærdsministeriets puljer
- Statens Kunstfond
- Pulje til kultur i hele landet

Andre offentlige midler f.eks.

- Promille og produktionsafgiftsfondene (f.eks. Fonden for økologisk landbrug)
- Arbejdsmarkedets feriefond
- Lokale- og anlægsskatten
- Friluftsrådet
- Nordisk Kulturfond
- Tips og Lotto-midler

Foreninger og selskaber der er delvist offentligt finansieret, f.eks.

- Lokale turistforeninger
- Lokale erhvervsudviklingsforeninger

Bemærk, kun når midlerne går til et almenyttigt formål kan de betragtes som offentlige midler

Fonde med offentlige formål, f.eks.

- AP Møller Fonden
- Real Dania Fonden
- Tryk Fonden

Bemærk, kun når midlerne går til et almenyttigt formål kan de betragtes som offentlige midler

Overfinansiering af projekter

Den samlede finansiering af et projekt under ordningerne må ikke overstige projektets samlede udgifter. Hvis et projekt er overfinansieret på tilsagnstidspunktet, nedskrives tilsagnet forholdsmæssigt. Hvis finansieringen på udbetalingstidspunktet viser sig at overstige de faktiske udgifter, reguleres udbetalingen ligeledes.

6. Behandling og prioritering af ansøgninger

Ansøgning om tilskud

Et udfyldt ansøgningsskema ”Ansøgningsskema om tilskud til projekter vedrørende etablering af nye arbejdsplader og attraktive levevilkår i landdistrikterne” skal indsendes til den lokale aktionsgruppe.

Ansøgningsskemaet findes på www.ferv.fvm.dk under ”Skemaer og vejledninger”. Adressen på din lokale aktionsgruppe findes på www.landdistrikter.dk.

Ansøgningen skal i overskuelig form redegøre for projektet. Udover selve ansøgningsskemaet skal der vedlægges en projektbeskrivelse med angivelse af de forventede effekter og vurdering af, hvorledes effekterne bidrager til opfyldelse af udviklingsstrategiens målsætninger.

Behandling af ansøgninger i den lokale aktionsgruppes bestyrelse

Den lokale aktionsgruppe har udarbejdet en udviklingsstrategi, som alle projekter, der bliver indstillet til tilskud, skal falde ind under. Aktionsgruppen kan også have fastsat principper for mere konkret prioritering af ansøgninger.

Bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe behandler de indkomne ansøgninger. Ved behandlingen skal aktionsgruppen sikre, at der er overensstemmelse mellem aktionsgruppens lokale udviklingsstrategi og de projektansøgninger, bestyrelsen prioriterer. Bestyrelsen indstiller de prioriterede projekter til godkendelse i FødevarerErhverv.

Projektholder bør altid kontakte koordinatoren eller formanden for den lokale aktionsgruppe i sit område, inden ansøgningen sendes til aktionsgruppen. Det vil sikre, at ansøger ved, hvad aktionsgruppen prioriterer. På www.landdistrikter.dk er der en oversigt over alle aktionsgrupper i Danmark.

Erhvervsrettede projekter, hvor der er søgt for mere end 1 mio. kr., skal høres i det regionale vækstforum. Det regionale vækstforum kan i den forbindelse komme med forslag til ændringer af projektet med henblik på at sikre koordination af erhvervsindsatsen i det pågældende område. Bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe beslutter, om forslagene fra det regionale vækstforum skal inddrages i afgørelsen.

Der er udarbejdet en håndbog, der beskriver hvordan de lokale aktionsgrupper indstiller projekter til tilsagn om tilskud. Håndbogen findes på www.landdistrikter.dk.

Kvittering og igangsættelsestilladelse

Når den lokale aktionsgruppe modtager ansøgningen om tilskud, kvitterer bestyrelsen for modtagelsen af ansøgningen.

I den forbindelse kan den lokale aktionsgruppe give tilladelse til, at ansøgeren på egen regning og risiko sætter projektet i gang. Dette er kun aktuelt, hvis ansøger i ansøgningen har markeret, at projektet ønskes igangsat, før et tilsagn om tilskud foreligger.

Igangsættelsestilladelsen betyder, at hvis ansøgningen resulterer i et tilsagn, så kan projektudgifter, der er afholdt fra dato for igangsættelsestilladelsen, indgå i tilskudsgrundlaget. Hvis ansøgningen ikke resulterer i et tilsagn, må ansøger således selv betale alle projektudgifter.

En igangsættelsestilladelse er således ikke garanti for, at ansøgeren får tilskud til projektet. Datoen for igangsættelse kan tidligst være den dag, bestyrelsen modtager ansøgningen.

Behandling af ansøgninger i FødevareErhverv

Fødevareministeriet, FødevareErhverv træffer ud fra aktionsgruppens indstilling en afgørelse inden for den økonomiske ramme, der er udmeldt til den lokale aktionsgruppe.

Der er tale om en kontrol af, om et indstillet projekt ligger inden for rammerne af, hvad der kan gives tilskud til ifølge udviklingsstrategien og regelgrundlaget. Der er altså ikke tale om en central stillingtagen til hvilke projekter, der skal prioriteres.

Sagsbehandlingstiden afhænger bl.a. af om ansøgningen indeholder alle de oplysninger, der er nødvendige i behandlingen af sagen. Det er FødevareErhvervs mål, at 50% af de fuldt oplyste sager er behandlet inden tre måneder fra modtagelse af ansøgning i FødevareErhverv.

7. Afgørelsen

Når FødevarerErhverv har gennemgået ansøgningen og foretaget kontrol, sendes afgørelsen om tilsagn eller afslag til ansøger med kopi til koordinator i den lokale aktionsgruppe.

Mulighed for at klage

Ansøger kan klage over FødevarerErhvervs afgørelse.

Ansøger kan desuden klage over afgørelser, der beror på indstillinger fra bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe, når det drejer sig om retlige spørgsmål. Retlige forhold kan f.eks. være procedurefejl i forbindelse med afgørelsen af tilsagn eller afslag.

Klagen skal indsendes til FødevarerErhverv inden 4 uger fra den dag, ansøger modtog afgørelsen. Indsendes klagen senere, vil den normalt ikke blive behandlet.

Klagen skal indsendes til:

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
c/o FødevarerErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V

FødevarerErhverv kommenterer sin afgørelse og sender klagen til behandling i Fødevarerministeriets departement.

8. Tilsagn og vedligeholdelse af tilsagn

Gennemførelse af projekt

Projektet skal gennemføres inden for den projektperiode, der fremgår af tilsagnet, evt. med godkendte forlængelser. Det betyder, at projektet er gennemført, og alle udgifter er betalt inden for perioden. Hvis der er givet en igangsættelsestilladelse, før tilsagnet er givet, anføres datoen for igangsættelse som startdato på projektet.

Ændring af projekt

Hvis tilsagnshaver ønsker at ændre i tilsagnet i løbet af tilsagnsperioden, skal tilsagnshaver ansøge om det, før ændringen iværksættes. Tilsagnshaver sender anmodning om projektændring til den lokale aktionsgruppe.

Hvis den lokale aktionsgruppe kan godkende ændringen, sendes anmodningen videre til FødevarerErhverv, som meddeler tilsagnshaver den endelige afgørelse med kopi til den lokale aktionsgruppe. Ændringer kan kun godkendes, hvis projektets overordnede formål overholdes.

Forlængelse af projektperiode

Som udgangspunkt sætter FødevarerErhverv projektperioden på alle projekter til 2 år fra tilsagnsdatoen. Hvis der er behov for at forlænge projektperioden, skal projektholder anmode om forlængelse af projektperioden. Anmodning herom skal ske, før den oprindelige projektperiode er udløbet.

Tilsagnshaver sender en anmodning om projektforlængelse med en begrundelse til den lokale aktionsgruppe. Hvis den lokale aktionsgruppe godkender forlængelsen, sendes anmodningen videre til FødevarerErhverv, som meddeler tilsagnshaver den endelige afgørelse med kopi til den lokale aktionsgruppe.

Ændring af budget

Budgetændringer skal godkendes af den lokale aktionsgruppe og FødevarerErhverv, hvis der sker større ændringer i fordelingen af to eller flere af budgetposterne, og disse ændrer sig med mere end 10%.

Anmodningen skal indeholde en begrundelse. Den lokale aktionsgruppe sender anmodningen videre til FødevarerErhverv, som meddeler tilsagnshaver den endelige afgørelse med kopi til den lokale aktionsgruppe.

Ved mindre ændringer – dvs. under 10% - hvis hele projektet bliver dyrere eller billigere, er det *ikke* nødvendig med en godkendelse af budgetændringer. Dog skal man være opmærksom på, at hvis projektet i væsentlige træk ikke gennemføres som angivet i ansøgningen, skal der søges om en *projektændring*, se under "Ændring af projekt".

Det samlede tilskud kan ikke forhøjes i forbindelse med en ændring af projektet eller budgettet, efter tilsagnet er accepteret af ansøger.

Som udgangspunkt kan der kun anmodes om en budgetændring til det samme projekt én gang om året. Dette er for at begrænse administrationen for både de lokale aktionsgrupper og for FødevarerErhverv. Derfor er det vigtigt, at projektholder hele tiden vurderer om projektet kører som forventet.

Overdragelse af projekt

Tilsagn om tilskud kan overdrages til en anden ansøger, hvis tilsagnshaver ansøger FødevarerErhverv herom. Det er en forudsætning, at den nye organisation er villig til at indtræde som tilsagnshaver med de rettigheder og forpligtigelser, der fremgår af tilsagnet. Dette kan være aktuelt, hvis det i praksis bliver en anden organisation end ansøger, der gennemfører projektet. Det er yderligere en betingelse, at den nye organisation er støtteberettiget under ordningen.

Tilsagnshaver skal sende anmodning om projektoverdragelse til den lokale aktionsgruppe. Hvis den lokale aktionsgruppe kan godkende overdragelsen, sendes anmodningen videre til FødevarerErhverv, som meddeler tilsagnshaver den endelige afgørelse med kopi til den lokale aktionsgruppe.

Projekt opgives

Hvis tilsagnshaver af den ene eller anden grund ikke gennemfører projektet, skal FødevarerErhverv og den lokale aktionsgruppe hurtigst muligt oplyses om dette. Tilsagnsbeløbet kan herefter tildeles et andet projekt. Hvis projektet opgives efter at første rate er udbetalt eller inden der er gået 5 år fra tilsagnsdatoen, kan FødevarerErhverv kræve pengene tilbagebetalt fra tilsagnshaver.

9. Udbetaling af tilskuddet

Hvornår kan tilskuddet udbetales

Tilskuddet kan udbetales i to rater. Hver udbetaling skal være på mindst 20% af tilsagnsbeløbet. Den sidste udbetaling finder først sted, når projektet er afsluttet. Det er en betingelse for udbetaling af tilskud, at de afholdte udgifter er betalte. Hvis tilskuddet er på mere end 100.000 kr., skal projektet besigtiges af et bestyrelsesmedlem/koordinator for den lokale aktionsgruppe, som tjekker, at projektet er gennemført i overensstemmelse med betingelserne i tilsagnet.

Betingelser for udbetaling

De betalte udgifter skal kontrolleres og attesteres af en statsautoriseret, eller registreret revisor eller fra Kommunernes Revision. Ansøger skal sende udbetalingsanmodning og en underskrevet revisorerklæring til Fødevarerhverv. Det skal være Fødevarerhvervs revisorerklæring, på Fødevarerhvervs brevpapir, der anvendes (findes på hjemmesiden www.ferv.fvm.dk).

Anmodning om slutudbetaling skal, hvor tilskuddet er over 100.000 kr., sendes via bestyrelsen for den lokale aktionsgruppe til Fødevarerhverv. Slutudbetalinger på tilskud under 100.000 kr. kan sendes direkte til Fødevarerhverv.

Fødevarerhverv indberetter tilskuddet til SKAT.

Ved udbetaling skal man desuden være opmærksom på følgende.

- Ved udbetalingen må udgifterne under hver enkel budgetpost kun fravige fra det godkendte med op til 10%, forstået sådan at midlerne i budgettet i mindre omfang må omfordeles mellem to eller flere budgetposter, således at det samlede godkendte tilskudsgrundlag ikke overskrides.
- Projektet skal være afsluttet og alle udgifter skal være betalt inden for den projektperiode, der er godkendt i tilsagnet eller evt. efterfølgende godkendte forlængelser. (Revisorerklæringen kan være betalt efter projektperioden, men før revisorerklæringen underskrives).
- Tilsagnshaver skal afholde alle udgifterne til projektet, med mindre andet er godkendt af Fødevarerhverv.
- Anmodning om udbetaling skal indsendes til Fødevarerhverv senest 3 måneder efter, at projektet er afsluttet.
- Alle udgifter herunder eventuelle udgifter til revisor skal være betalt og fremgå af regnskabet, når det revideres.
- Tilskuddet udbetales på ansøgers NemKonto.
- Der skal foreligge dokumentation for projektansættelser i forbindelse med ansøgningen.

Nedsættelse af de tilskudsberettigede udgifter (3 procents reglen)

Hvis der i udbetalingsanmodningen anføres udgifter, der ikke er tilskudsberettigede, fratrækker Fødevarerhverv disse udgifter ved beregning af tilskud.

Det kan eksempelvis være udgifter, der ifølge reglerne ikke er tilskudsberettigede eller udgifter til opgaver, der ikke er indeholdt i den med tilsagnet godkendte projektbeskrivelse.

Såfremt der i udbetalingsanmodningen anmodes om udbetaling af et beløb, der overskrider det samlede tilskudsberettigede beløb med mere end 3%, skal FødevarerErhverv ifølge EU-reglerne³ nedsætte udbetalingen med, hvad der i kroner svarer til forskellen mellem den ansøgte udbetaling og det tilskudsberettigede beløb.

3%-reglen kan illustreres med et eksempel. Der anmodes om en udbetaling på 110 kr., hvor FødevarerErhverv kun godkender de 100 kr. som tilskudsberettigede udgifter. I det tilfælde er differencen på 10 kr. mellem de to beløb mere end 3% af de tilskudsberettigede udgifter og FødevarerErhverv skal derfor reducere udbetalingen til 90 kr.

Mere om udbetaling

Vejledning til udbetaling findes på FødevarerErhvervs hjemmeside www.ferv.fvm.dk eller fås ved henvendelse til FødevarerErhverv.

³ jf. Kontrolforordningen: Kommissionens forordning nr. 1975/2006 af 7. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning nr. 1698/2005 for så vidt angår kontrol og krydsoverensstemmelse i forbindelse med støtteforanstaltninger til udvikling af landdistrikterne

10. Afslutning af projekt

Afrapportering

Når projektet er afsluttet, skal tilsagnshaver udarbejde en projektrapport, der redegør for de aktiviteter, der er gennemført i forbindelse med projektet samt redegøre for resultatet og de effekter, som projektet forventes at få.

Projektrapporten skal udarbejdes på baggrund af den skabelon, der findes på FødevarerErhvervs hjemmeside. Projektrapporten skal godkendes af FødevarerErhverv, før udbetalingen finder sted.

Skiltning

Det er en forudsætning for udbetaling af tilskud, at det tydeligt fremgår af publikationer (brochurer, foldere, nyhedsbreve og websider), der er udarbejdet i forbindelse med projektet, at EU og Fødevarerministeriet har deltaget i finansieringen af projektet. Logoer kan anvendes i den forbindelse. Hvis Fødevarerministeriets logo anvendes, så skal EU's logo også anvendes. På hjemmesiden kan man finde links til logoer og skabeloner.

- På investeringsprojekter med samlede projektkostninger på mere end 375.000 kr. opsættes et oplysningsskilt på udstyret/bygningen med EU logoet, en beskrivelse af projektet samt teksten: ”Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling Af Landdistrikterne: Europa investerer i landdistrikterne”. Disse oplysninger skal fylde min. 25% af skiltet.
- På projekter med samlede projektkostninger på mere end 3.750.000 kr. opsættes en oplysningstavle på det pågældende sted – allerede i den periode, hvor arbejdet udføres - med en beskrivelse af projektet samt teksten: ”Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Europa investerer i landdistrikterne”. Disse oplysninger skal fylde min. 25% af skiltet.

Kontrol

FødevarerErhverv foretager kontrol i forbindelse med administrationen af disse to tilskudsordninger.

Med henblik på at kontrollere de gennemførte projekter kan FødevarerErhverv eller andre personer, der er særligt bemyndiget dertil mod behørig legitimation og uden retskendelse få adgang til den organisation/virksomhed, hvortil der er givet tilsagn om tilskud. Dette gælder også adgang til regnskaber og anden relevant dokumentation.

Den projektansvarlige skal yde fornøden vejledning og hjælp ved kontrollens gennemførelse.

11. Bortfald

Bortfald og tilbagebetaling af tilskud

Tilsagn om tilskud kan helt eller delvist bortfalde og tilskud kan helt eller delvist kræves tilbagebetalt, hvis betingelserne i bekendtgørelsen ikke overholdes.

I tilfælde af tilbagebetaling af tidligere udbetalte tilskud vil der blive pålagt renter, som beregnes fra tidspunktet for meddelelse af tilbagebetaling kravet indtil beløbet er indbetalt med den rentesats, der er fastsat i renteloven. Der påregnes renter med den rentesats, der er fastsat i henhold til renteloven, dog minimum 50 kr.

Force majeure

FødevarerErhverv anerkender følgende begivenheder som force majeure.

- Ekspropriation, hvis en sådan ekspropriation ikke kunne forudses ved tilsagnsperiodens start.
- En alvorlig naturkatastrofe, der i væsentlig grad berører tilskudsmodtagers virksomhed.
- I særlige tilfælde kan andre begivenheder anerkendes som force majeure.

Det er en betingelse for anerkendelse af force majeure, at de indtrufne begivenheder forhindrer opfyldelse af forpligtelserne i tilsagnet.

Straffebestemmelser

Hvis reglerne i bekendtgørelsen ikke overholdes, kan ansøger efter landdistriktslovens § 14 straffes med bøde. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) straffeansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

12. Fødevarerhvervs brug af data

Oplysninger om projektet vil blive brugt af Fødevarerhverv til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol.

Offentliggørelse af persondata på Fødevarerhvervs hjemmeside

Ved udbetaling af tilskud fra Fødevarerhverv skal du være opmærksom på følgende forhold.

- Fødevarerhverv, Nyropsgade 30, 1780 København V er dataansvarlig,
- De afgivne oplysninger vil blive behandlet i forbindelse med Fødevarerhvervs afgørelse om udbetaling af tilskud under det danske EFF program 2007 til 2013. Oplysningerne kan også behandles af danske og europæiske revisions- og undersøgelsesorganer med henblik på at værne om EU's finansielle interesser. Endvidere kan oplysningerne blive brugt af Fødevarerhverv og andre til statistiske, forsknings-, planlægnings- og evalueringsmæssige formål,
- Oplysninger om navn, evt. firmanavn, adresse, projekttitel samt størrelse af det modtagne tilsagnsbeløb og det udbetalte tilskudsbeløb som følge af EU-bestemmelser vil blive offentliggjort på Fødevarerhvervs hjemmeside.

Endvidere skal du være opmærksom på, at du i medfør af Persondataloven har mulighed for:

- at anmode om indsigt i hvilke oplysninger, der behandles i forbindelse med projektet⁴,
- at du på begæring har krav på at få berigtiget, slettet eller blokeret oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, eller på anden måde er behandlet i strid med lovgivningen⁵.

Nærmere oplysninger om disse forhold og Persondataloven generelt kan fås ved henvendelse til Fødevarerhverv, Juridisk Kontor.

⁴ jf. Persondataloven § 31.

⁵ jf. Persondataloven § 37.

13. Lovgrundlag

De gældende regler om tilskud til fremme af tilpasningen og udviklingen af landdistrikter fremgår af følgende.

- Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af landdistrikterne (ELFUL) med senere ændringer.
- Kommissionens forordning (EF) nr. 1974/2006 af 15. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af landdistrikterne (ELFUL) med senere ændringer.
- Lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven).
- Bekendtgørelse nr. 141 af 24. februar 2009 om oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under landdistriktsprogrammet for perioden 2007-2013.
- Bekendtgørelse nr. 254 af 31. marts 2009 om tilskud til projekter vedrørende etablering af nye arbejdspladser i landdistrikterne.
- Bekendtgørelse nr. 255 af 31. marts 2009 om tilskud til projekter vedrørende etablering af attraktive levevilkår i landdistrikterne.

14. Yderligere oplysninger

Oplysninger om tilskud kan fås hos

FødevareErhverv
Udviklingsstøttekontoret
Nyropsgade 30
1780 København V
tlf. 3395 8000
udviklingsstotte@ferv.dk

Ansøgningskemaet og denne vejledning, vejledning- og udbetalingsanmodning samt revisorerklæring findes på FødevareErhvervs hjemmeside www.ferv.fvm.dk.

Bilag 1 Beskrivelse af udgifts- og budgetarter

Udgiftsarter	Beskrivelse
Bygninger	<p>Omkostninger til nybygning af bygninger og lokaler, som direkte har med projektet at gøre.</p> <p>På grund af kompleksiteten i priser på bygninger er det ansøgers egen opgave at dokumentere, at omkostningerne er rimelige.</p> <p><i>Der gives ikke tilskud til køb af eksisterende bygninger.</i></p>
Formidling og information	<p>Formidling under projektets gennemførelse kan f.eks. være</p> <ul style="list-style-type: none">- reklamer af forskellige slags,- internetspots,- annoncer i aviser,- omkostninger til reklamebureauer,- evaluering af projekter f.eks. telefoninterviews,- rapportarbejde,- formidling af projektresultater f.eks. trykkeudgifter,- afvikling af afsluttende seminar afhænger af projektets karakter, skilte.
Fortæring og mødeaktiviteter	<p>Kun omkostninger til fortæring og mødeaktivitet, som direkte har med projektet at gøre. Omkostningerne bør holdes på et beskedent niveau.</p> <p>Det er ansøgers opgave at dokumentere, at omkostningerne er rimelige.</p>
Frivilligt arbejde	<p>For projekter af almennyttig karakter kan frivilligt arbejde indgå i tilsagnsgrundlaget. Værdien af frivilligt arbejde beregnes ud fra de frivillige timer, der er brugt på projektet og til en timeløn på 100 kr. Det samlede tilskud må ikke overstige de samlede støtteberettigede udgifter minus bidraget fra frivilligt arbejde.</p>
Inventar	<p>Inventar, udstyr og maskiner indeholder omkostninger til disse, som har direkte med projektet at gøre.</p> <p>Det er ansøgers opgave at dokumentere, at omkostningerne er rimelige.</p>
Konsulenter	<p>Udgifter til konsulenter indeholder alle lønomkostninger for personer, der ikke er ansat i ansøgers virksomhed/ organisation (ét CVR.nr.), og som har direkte med projektet at gøre.</p> <p>Alle udgifter til konsulenten skal være indeholdt i timeantallet og timelønnen, dvs. ingen ekstra tillæg til f.eks. kørsel, repræsentation osv. til konsulenten.</p> <p>Det er op til ansøger at dokumentere, at antal konsulenttimer og konsulenttime-løn er rimelige.</p>
Materialer	<p>Ved materialer forstås råvarer, halvfabrikata, papir som anvendes direkte i pro-</p>

	<p>jektet.</p> <p>Det er ansøgers opgave at dokumentere, at omkostningerne er rimelige.</p>
Moms	<p>Afholdte udgifter skal opgives uden moms. Med mindre ansøger selv betaler momsen og derfor ansøger om dækning af udgiften til moms.</p>
Projektansættelse	<p>En projektansættelse kræver, at der foreligger en <u>tidsbegrænset ansættelseskontrakt</u>. Af kontrakten skal det fremgå, hvem der er tale om, hvad arbejdsområdet er, hvor mange timer det forventes at dreje sig om og hvad timelønnen er.</p> <p>Timelønnen må ikke indeholde nogen form for overhead, indirekte udgifter. Hvis pågældende medarbejder har yderligere omkostninger som rejser og øvrige udgifter, dækkes de under andre poster.</p> <p>Timelønnen udregnes som årsløn delt med ét årsværk/timeantal, som defineres til 1648 timer</p> <p>I beregningen må årslønnen indeholde: Ferieberettiget løn, arbejdsgivers betalte pensionsudgift, arbejdsgivers betalte ATP-udgift, arbejdsgivers betalte udgifter til andre lønrelaterede omkostninger til medarbejderen samt feriepenge optjent under ansættelsen på projektet.</p> <p>I beregningen må årslønnen ikke indeholde: Gratualer, provisioner eller andre ikke-overenskomstmæssige ydelser.</p> <p>I forbindelse med udbetalingen skal der foreligge et timeregnskab.</p>
Revision	<p>Ved revision forstås omkostninger til attestation af afholdte udgifter i projektet. Attestationen skal foretages af en registreret revisor.</p> <p>Udgifter til udarbejdelse af revisorattest er tilskudsberettigede.</p>
Transport	<p>Omkostninger, der har direkte med rejser at gøre, f.eks. til bil, tog, bus, fly, hotel, time- og dagpenge. Vedrører som hovedregel kun modtagere af intern løn og personer, der leverer frivilligt arbejde på projektet.</p> <p>Ved valg af transportmiddel og rejseklasse skal der lægges vægt på, hvad der i den konkrete situation er det mest hensigtsmæssige og økonomiske for projektet.</p> <p>Statens laveste takster benyttes på alle nedenstående omkostningstyper, der fastsættes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende satser jf. Cirkulære af 16. december 2008 om Statsregulering pr. 1. januar for tjenesterejser. Cirkulæret revideres årligt.</p> <p>Bil/motorcykel Al kørsel i Danmark og udland godtgøres med statens laveste takst 1,90 kr. pr. km. (i 2009).</p> <p>Udgiften ved benyttelse af egen bil må normalt ikke overstige det beløb, der svarer til udgiften til billigste offentlige transportmulighed.</p> <p>Taxa forudsættes normalt kun anvendt over kortere afstande.</p>

	<p>Tog, bus Den faktiske pris</p> <p>Fly Billigst mulige alternativ, f.eks. økonomiklasse.</p> <p>Hotel dispositionsbeløb I nærhed af bestemmelsesstedet samt billigst muligt.</p> <p>Maksimumsbeløb: Hovedstad: 970,00 kr. pr. dag. Øvrig land: 765,00 kr. pr. dag.</p>
Andet	<p>Under posten andet placeres de udgifter, der ikke passer ind i de andre kategorier i budgettet. Alle udgifterne skal være udspecificeret.</p> <p>Uforudsete udgifter er ikke tilskudsberettigede.</p>

Bilag 2 Normtimesatser

Normtimesatserne bruges til at beregne, om jordbrugsbedrifterne lever op til kravet om et arbejds-kraftbehov på 415 timer pr. regnskabsår.

Kornafgrøder m.v., antal timer/ha

	Areal (ha)				
	1-9 ha	10-24	25-49	50-99	100-
Korn/raps/frø/ærter m.v.	25 timer	22	20	16	14
Handelsroer/kartofler	62	47	40	35	35
Foderroer	46	37	37	37	37
Sædskiftegræs/helsæd	21	13	10	9	9
Vedvarende græs	8	6	5	5	5
Brak	3	3	2	2	2

Malkekøer inkl. opdræt, antal timer/årsko (ekskl. grovfoderdyrkning)

	Årskøer				
	1-29	30-49	50-69	70-99	100-
Timer pr. årsko	69	52	47	42	37

Slagtekalve, antal timer/produceret slagtekalv (ekskl. grovfoderdyrkning)

	Producerede slagtekalve	
	1-29	30-
Timer pr. slagtekalv	10	7

Ammekøer inkl. ungdyr, antal timer/årsko (ekskl. grovfoderdyrkning)

	Årskøer	
	1-29	30-
Timer pr. årsko	37	29

Søer og smågrise, antal timer/årssø

	Årssøer				
	1-49	50-99	100-149	150-249	250-
Timer pr. årssø	21	16	14	13	12

Slagtesvin, antal timer/100 producerede slagtesvin

	Producerede slagtesvin				
	1-499	500-1499	1500-2499	2500-3999	4000-
Timer pr. 100 slagtesvin	113	77	52	44	37

Andet husdyrhold, antal timer/årsdyr

Heste, timer pr. avlsdyr	37
Mink, timer pr. avlstæve	2
Får, timer pr. moderfår	5
Bier, timer pr. stade	25
Æglæggende høner, timer pr. 100 årsdyr	15

Slagtekyllinger, antal timer/1000 producerede stk.

	Producerede stk.	
	< ½ mill.	>½ mill.
Timer pr. 1000 producerede stk.	4,6	3,9

Frilandsgartneri, antal timer/ha/år

Jordbær med selvpluk	180
Jordbær uden selvpluk	1200
Konsumgulerødder	300
Industrigulerødder	25
Hvidkål og kinakål	300
Blomkål og rosenkål	300
Icebergsalat	300
Porrer	850
Kepaløg, såløg	170
Knoldselleri	350

Væksthuse, antal timer/m²/år

Grønsager	1
Afskårne blomster	1
Store potteplanter	2
Små potteplanter	5

Frugtplantage, antal timer/ha/år

Konsum	320
Industri	120

Pyntegrønt, antal timer/ha/år

Juletræer og klippegrønt (Gennemsnitsindsats pr. år for hele produktionsforløbet fra anlæg til og med høst)	100
--	-----

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
FødevarerErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V

ISBN (tryk) 978-07-7083-404-9
ISBN (web) 978-07-7083-403-2

Tlf.: 3395 8000
Fax: 3395 8080

E-mail: ferv@ferv.dk
<http://www.ferv.fvm.dk>